www.escuelasaludable.org
info@escuelasaludable.org

30 CONSIDERACIÓNS SOBRE A LEI DE EDUCACIÓN DIXITAL DE GALICIA (Novembro / 2026)

1.- EQUIPARA A EDUCACIÓN DIXITAL CÓ DEREITO Á EDUCACIÓN

Na 'Exposición de Motivos', establécese que "a educación dixital non pode ser entendida como un complemento instrumental, senón como unha dimensión substantiva do dereito á educación". É dicir, expón a educación dixital como parte do dereito xenérico á educación, equiparando un dereito fundamental cun enfoque actualmente cuestionado, como consecuencia do seu impacto negativo na calidade do ensino, rexistrado nas avaliacións e ditames internacionais.

Por outra banda na propia 'Exposición de motivos' sinalase que a lei garante "*que a tecnoloxía actúe como un medio e non como un fin en se mesma*".

Se o uso das TIC debe ser un "medio" e non nun "fin", non pode constituírse como un dereito da educación.

2.- BASÉASE NUN ORDENAMENTO XURÍDICO OBSOLETO EN MATERIA DE DIXITALIZACIÓN ESCOLAR

Apóiase nun ordenamento xurídico xa desfasado (LOE de 2006) en materia de dixitalización escolar, establecido 20 anos atrás cando aínda non se coñecían os resultados dos informes PISA nin se contaba co corpo de investigación e os ditames de expertos actuais que sinalan os efectos non desexados das pantallas na educación.

3.- PROMOVE PECHAR A DENOMINADA FENDA DIXITAL ... "DEMOCRATIZANDO" O IMPACTO NEGATIVO DAS TIC

Na 'Exposición de Motivos', invoca a "redución da fenda dixital" para xeneralizar o uso de dispositivos dixitais en educación, e expón que "*tórnase imprescindible articular medidas que contribúan para eliminar fendas dixitais en todas as súas dimensións, asegurando que todo o alumnado, con independencia das súas circunstancias, se poida beneficiar das oportunidades que ofrece a educación dixital*". No artigo 42, interpreta a "redución da fenda dixital" como a dotación de medios tecnolóxicos a aquel alumnado que non o posúe aínda, ... unha idea coincidente coas campañas promovidas pola industria dixital.

É necesario facilitar medios dixitais ao alumnado vulnerable socialmente, e así "pechar a fenda dixital"?.

Estas medidas demostráronse ineficaces na mellora das aprendizaxes. As comunidades autónomas con maior implantación de dispositivos foron as peor paradas nas probas obxectivas, que xa non só abordan contidos conceptuais, senón competencias. Os datos das probas obxectivas PISA mostran que, **a maior uso de medios dixitais, peores resultados académicos**. Por outra banda, diferentes estudos móstrannos que o alumnado en situación de vulnerabilidade non só non se libran desta interferencia nas aprendizaxes, senón que concentran máis os efectos negativos ligados á dixitalización.

Os datos do INE (Instituto Nacional de Estatística) de 2024, indican que hai poucas diferenzas entre as familias dos diversos estratos de renda en Galicia no acceso a internet, a tenencia de smartphone e a de algún outro dispositivo -computador/tableta-.

O alumnado de extractos máis humildes, ao marxe do acceso propio, ten dispoñibilidade de acceso potencial a un dispositivo dixital na biblioteca do centro educativo e na comunidade (bibliotecas, centros culturais, etc.). Os estudos e a simple observación indican que nas familias con menos

recursos dáse unha maior exposición a pantallas que nos de estratos sociais/culturais con maior nivel de vida ou «nivel cultural». Non é unha cuestión de falta de dispositivos, senón de formación cultural das familias e conciencia sobre o valor e o sentido da educación dos seus fillos e fillas, ademais dunha dificultade da oferta de lecer e cultural para competir co factor adictivo das pantallas. Non se pode xustificar o uso das TIC na escola como medio para «pechar» unha fenda que non é dixital, senón sociocultural.

Por outra banda, é relevante que o informe Karolinska do 2023, encargado polo goberno sueco, afirme o seguinte: "Un dos argumentos da Axencia Nacional Sueca de Educación para aumentar a dixitalización das escolas é que se considera que creará maior igualdade. Con todo, as investigacións indican que os efectos son os contrarios [...] Os alumnos con pais e nais cun nivel educativo baixo parecen, por tanto, verse máis afectados negativamente pola dixitalización que aqueles con pais e nais cun nivel educativo alto, e non ao revés como afirma a Axencia Nacional de Educación".

O informe ESADE 2025 indica que, en calquera país, o rendemento académico dos alumnos depende en gran medida da orixe dos seus pais, a súa cultura, a súa lingua e as súas actitudes e comportamentos. A verdadeira "fenda" que afrontan os sistemas educativos a nivel global é a brecha social/cultural, non a dixital.

A consideración dos estudos PISA, invítanos a seguir a senda de países e comunidades autónomas, como os citados no apartado 5 deste documento, en abandonar/cambiar o modelo dixitalista da educación e apostar pola educación vivencial, presencial e experimental. Na escola debe haber unha educación sobre o dixital: en Primaria, coñecendo como opera, os seus beneficios, limitacións, riscos, utilidades, etc.; en Secundaria, profundando nos devanditos aspectos e experimentándoos nos computadores propios do centro, concentrado principalmente nas materias relacionadas (tecnoloxía, computación e dixitalización).

A xustificación da introdución das tecnoloxías dixitais nas aulas, non debe ser por "igualar", senón porque acheguen beneficios educativos con respecto a non usalas, reduzan a pegada ambiental, ou melloren a saúde.

4.- CARECE DO FUNDAMENTO CIENTÍFICO QUE A PROPIA LEI RECLAMA

Mentres no Artigo 12.1 establece que a planificación de novas medidas ou a introdución de tecnoloxías emerxentes nas aulas basearase en estudos previos que avalíen o seu impacto pedagóxico, social e ético, na 'Exposición de motivos' recoñécese o valor das tecnoloxías dixitais como ferramentas para a aprendizaxe, e o Artigo 1 as define, sen fundamentalo, como ferramentas esenciais para a aprendizaxe, a inclusión, a innovación e o desenvolvemento integral do alumnado". Os informes PISA, a ampla literatura científica e os ditames internacionais de persoas expertas contradín estas afirmacións gratuítas.

5.- NON ATENDE AO CAMBIO DE PARADIGMA DO COÑECEMENTO ACTUAL

O "modelo hibrido" desta lei **non atende nin inclúe ás recomendacións sanitarias** sobre tempos máximos de pantallas, **nin ás recomendacións do informe de persoas expertas do Ministerio de Mocidade e Infancia**, de traballar a Competencia Dixital atendendo as formas "que non implican o uso da tecnoloxía" para evitar os "efectos negativos da exposición a dispositivos dixitais".

A Lei persiste nunha "transformación dixital da educación", **enfoque cuestionado no coñecemento científico que está a reformular o papel das tecnoloxías dentro da aula nas normativas nacionais e internacionais**, circunscribíndoas a un obxecto de estudo e cun uso acoutado como ferramenta didáctica, en idades e tempos de uso limitados. A lei aprobada coincide

cos mitos tecnolóxicos dos argumentos lobistas das empresas tecnolóxicas, persiste nun enfoque xa superado, insiste nos erros do pasado, e non atende aos pasos iniciados dentro e fóra do estado español:

- Países nórdicos (como Suecia, Finlandia, Dinamarca e Noruega), pioneiros na dixitalización do proceso educativo, xa acometeron un cambio de paradigma, ao que acompañan, en diferente grao outros países europeos, ao atender ao nivel de evidencia actual e as recomendacións de paneis de persoas expertas, institucións como o Instituto Karolinska e sociedades científicas do ámbito da saúde.
- En EE. UU, se en maio de 2026 a Xunta Escolar do Distrito Unificado de Los Ángeles acaba de aprobar limitar o tempo de pantalla no ensino, por unanimidade, atendendo a ditas recomendacións, dende xaneiro de 2026, 4 Estados xa aprobaron leis nesta liña e xa son 10 estados os que están a tramitar proxectos de lei similares, solicitados por plataformas de familias e os seus principais sindicatos docentes e con apoios transversais nos seus respectivos parlamentos.
- En España, mentres na comunidade catalá este curso académico comezou a retirar as pizarras dixitais dá etapa infantil (0-6 anos), comunidades como a cántabra (orde autonómica), a valenciana (proxecto de orde), a balear (currículos escolares), tamén propoñen a retirada nesta etapa. Mentres comunidades autónomas como a madrileña ou a catalá reverten a introdución de dispositivos dixitais individuais (DDI) até a ESO ou até 6º de primaria, respectivamente, o tempo de uso de DDI xa foi reducido recentemente regulando segundo a etapa, de 1 a 2 horas/día na comunidade murciana, entre 2-4 horas en primaria e 2-4 horas/día en secundaria na comunidade aragonesa, e, no caso dos dispositivos dixitais compartidos (DDC), entre 1 ou 2 horas á semana na comunidade madrileña no eido do ensino primario.

6.- O SEU ENFOQUE NON SE PODE PRESENTAR COMO INNOVADOR NIN PEDAGÓXICO PER SE

Asocia, erroneamente, os conceptos de “innovación educativa” e “innovación pedagóxica” (artigo 6) co dunha “educación dixitalizada”, tras innumerábeis plans de dixitalización con pobres resultados na aprendizaxe, cuestionados e incoherentemente modificados, como o propio plan e-dixgal.

Un dos enfoques evidentes de innovación educativa é a desescalada dixital nos centros e educar no dixital (e preparar para un mundo dixital), atendendo á idade madurativa da infancia e adolescencia, para non convertela en usuaria de pantallas, plataformas e redes.

En todo caso, habería que valorar previamente a necesidade de utilizar un dispositivo, con criterios pedagóxicos:

1) Determinar que se constrúe "dentro" do alumno/a (capacidades cognitivas, expresivas, creativas, lóxicas, conexións,...).

2) Considerar se outras actividades vivenciais poden facilitar aquelas construcións, sen necesidade de introducir dispositivos electrónicos (os ditames internacionais de persoas expertas chaman a priorizar as actividades vivenciais sobre as dixitais).

3) Valorar que actividade ou enfoque vivencial/experiencial pode estar a desprazar o uso das TIC.

4) Reflexionar sobre que hábitos ou efectos non desexados podemos provocar (afección á capacidade de concentración, respostas inmediatas sen reflexión, afección á vista e á postura, sentido de dependencia do dixital,...).

5) Valorar o impacto ambiental que xeramos pola dispoñibilidade das TIC e da súa conectividade.

6) Valorar que supón para o centro a dedicación docente ás TIC (formación, especialistas, reserva de espazos para os dispositivos, custos económicos, tempos empregados, etc.).

A exposición de novos contidos en formato pantalla non favorece o mesmo grao de penetración e interiorización que a aprendizaxe persoal (intervención directa do docente e interacción entre o alumnado), debido á diminución na concentración que acompaña ao uso de pantallas (efecto cumpridamente recoñecido en todos os ámbitos).

7.- ESTABLECE ENSINAR A TRAVÉS DAS TIC COMO UN DEBER DO PROFESORADO

Na 'Exposición de Motivos' e no Artigo 26, establece o deber do profesorado de ensinar a través de dispositivos tecnolóxicos para optimizar a aprendizaxe do alumnado, ignorando así toda evidencia sobre os efectos non desexados das pantallas na concentración, a comprensión lectora, a atención sostida, o razoamento lóxico-matemático, a creatividade, a memoria de traballo e os efectos na saúde (visuais, posturais, sedentarismo,...). Non se pode establecer a obrigación de utilizar as TIC cando, na propia 'Exposición de motivos' do proxecto de lei sinálase que esta garante que a tecnoloxía actúe como un medio e non como un fin en si mesma. Que ocorre se se usan medios analóxicos para chegar aos mesmos fins?

8.- IGNORA AS RECOMENDACIÓNS PEDIÁTRICAS, IGNORA AS ALERTAS CIENTÍFICAS.

Ignora, entre outras, as recomendacións establecidas pola Asociación Española de Pediatría dende 2024, ante os resultados dos estudos científicos e a realidade clínica, que sitúan a influencia da tecnoloxía na infancia e adolescencia como un problema de saúde pública:

- Non usar pantallas até os 6 anos, non máis dunha hora ao día entre os 7 e os 12 anos, e dúas horas a partir dos 13 anos, incluíndo o horario escolar.
- Postergar o primeiro smartphone e o acceso a redes sociais até os 16 anos.
- Educar no ámbito dixital sen necesidade de pantallas, é dicir, sen introducir ao alumnado como usuario de dispositivos, redes nin plataformas.

Ditas recomendacións son un punto de consenso en España con, ao menos, 15 sociedades científicas e colexios profesionais do ámbito da medicina e da psicoloxía, integradas na Plataforma Control Z: sociedades científicas españolas de pediatría (AEP), de psiquiatría Infantil e Adolescencia (AEPNYA), de medicina da adolescencia (SEMA), de neuroloxía (SEN), de oftalmopediatría (SEDOP), de psicoloxía clínica e psicoloxía clínica Infanto-xuvenil (SEPC e SEPCIJ), da psicoloxía (Consello Xeral de Psicoloxía de España), da neuroloxía pediátrica (SENEC), de pediatría de atención primaria (AEPAP), de pediatría extrahospitalaria e atención primaria (SEPEAP), de neuropsicoloxía clínica (CNC), da Federación de Asociacións de Neuropsicoloxía Españolas (FANPSE), colexios médicos (Organización Médico Colexial de España), ...

Na actualidade hai unha forte evidencia sobre a influencia negativa do uso precoz e/ou o tempo de pantallas das pantallas na saúde mental (condutas adictivas, depresión, ansiedade, problemas de concentración, baixa autoestima, trastornos alimentarios, alteracións do sono, pensamentos / prácticas suicidas…) e física (obesidade, risco cardiometabólico, fatiga visual, miopía, peores habilidades motoras, alteracións musculoesqueléticas,…), o neurodesenvolvemento (retraso na linguaxe e psicomotor, menor desenvolvemento cognitivo e coeficiente intelectual, dificultade na

xestión emocional e no desenvolvemento da autorregulación, menor volume cerebral en áreas clave -temporal, parietal, frontal-, deterioro da memoria de traballo e aumento da impulsividade, hiperactivación do sistema límbico, dificultade no desenvolvemento do control de impulsos, deterioro da atención sostida) e da aprendizaxe (menor: concentración, memoria de traballo, lecto-escritura, desenvolvemento da linguaxe, calidade das aprendizaxes -máis superficiais e acríticos-; competencia coa necesaria interacción humana para o seu desenvolvemento como o xogo, deporte, lectura de libros,...).

A evidencia científica preséntase como irrefutábel sobre o «efecto desprazamento»: cada minuto fronte a un dispositivo é un minuto roubado a actividades esenciais para a maduración cerebral.

A evidencia identifica a maior vulnerabilidade infantoxuvenil, cun coñecemento cada vez máis preciso dos seus subgrupos máis vulnerábeis (dende menores con dificultades da atención, da conduta, emocionais, até os de contornas socioeconómicas desfavorábeis).

Ver: https://escuelasaludable.org/wp-content/uploads/2026/10/Decalogo_Control_Z-para-el-sistema-educativo-avalado-por-las-14-sociedades-cientificas-1-1.pdf, https://www.consaludmental.org/publicaciones/Infancia-adolescencia-dispositivos-digitales.pdf e https://escuelasaludable.org/wp-content/uploads/2026/05/Dossier-Evidencia-Cientifica-Sociedades-Medicas-y-Civiles.pdf

9.- ESTABLECE O DEREITO Á DESCONEXIÓN EN CASA... PERO NON NA ESCOLA

No artigo 20, recolle o dereito á desconexión dixital, pero só no ámbito do fogar. É dicir, o alumnado non conta co dereito a que a súa formación escolar non sexa dependente de dispositivos tecnolóxicos, tal e como xa reclamaron as principais sociedades científicas de ámbito estatal do eido da medicina e a psicoloxía, integradas na Plataforma Control Z.

Ver as súas emendas ao Proxecto de Lei de Protección de Menores en Contornas Dixitais do Goberno de España en https://escuelasaludable.org/?p=6475, alertando sobre os resultados dos estudos científicos e a realidade clínica, colocando a influencia da tecnoloxía na infancia e adolescencia como un problema de saúde pública. Neste informe obsérvase a preocupación dos miles de profesionais representados ante a dificultade de autorregulación por parte dos menores, así como, a ocorrencia dun problema grave na calidade das conexións neuronais, dificultades na adquisición e desenvolvemento de habilidades básicas como a linguaxe, funcións executivas, cognición y dificultade de regulación da conduta. Ver o dossier de evidencia científica da Plataforma Control Z: https://escuelasaludable.org/?p=7629

10.- NON SE AVALÍA O IMPORTANTE: O SEU IMPACTO NA APRENDIZAXE

En ningunha disposición desta lei establécese a necesidade de avaliar o impacto da introdución de tecnoloxía dixital sobre a aprendizaxe, nin a nivel de centros nin a nivel de política da administración educativa.

Concretamente, a lei prevista non inclúe ningunha alusión, medida ou perspectiva de avaliación do impacto dos medios dixitais na aprendizaxe, no desenvolvemento académico ou na saúde do alumnado, cando se refire á Estratexia galega de Educación Dixital no seu artigo 74.

Os datos preliminares da proba PISA 2025 confirman o efecto negativo do crecente uso de tecnoloxía dixital sobre a aprendizaxe, do mesmo xeito que fixeron as 6 anteriores edicións desde 2006: deterioración da atención, da capacidade de análise e creación propia, e da concentración lectora.

Actualmente coñécese que o impacto máis significativo das pantallas en educación sitúase na capacidade de concentración (é dicir, o proceso de centrarse nunha tarefa ou mensaxe,

descodificalo, interiorizalo, reformulalo e adaptar as respostas). A exposición a unha pantalla dixital, pola súa propia natureza, convida a non permanecer no mesmo estímulo, reforza a reacción (fronte á reflexión), a visualización compulsiva, a procura de contido cada vez máis estimulantes, dispersa a atención e diminúe a comprensión lectora. É dicir, independentemente de como se aborde, a exposición a pantallas non imposibilita pero lastra a concentración, unha capacidade que tan profunda relevancia ten no desenvolvemento da aprendizaxe.

Hai un consenso xeneralizado, por exemplo, en que a lectura en pantalla rebaixa en se mesma a capacidade de concentración, reflexión, comprensión da información, etc., polo mero formato do dispositivo dixital, sen necesidade de engadir o fenómeno da multitarefa. Hai estudos que móstrannos como a mera presenza da pantalla e o traballo sobre ela, diminuía a programación e o razoamento matemático, no uso dun software de programación, demostrando que, para programar, era máis vantaxoso non facelo en formato "pantalla".

Ver mitos 1,2,3,3,5,13 en https://escuelasaludable.org/?p=6807

11.- FAVORECE A PENETRACIÓN TECNOLÓXICA CONFUNDINDO TERMOS

A Lei preséntase como unha normativa destinada, basicamente, a favorecer a penetración da tecnoloxía dixital nas aulas, confundindo ou mesturando este propósito con conceptos como "innovación", "mellora dos procesos de aprendizaxe", "dereitos" do alumnado, "equidade", "metodoloxías activas", etc. [Artigo 3 – Fins, e outros]. Ningún destes enfoques ten que ver co tipo de ferramentas que se utilizan, incluídas as dixitais.

12.- EXACERBA A PEGADA AMBIENTAL

O artigo 12 establece que "a *planificación, a adquisición e a dotación de infraestruturas e de recursos tecnolóxicos no ámbito da educación dixital serán realizadas de acordo con criterios de sustentabilidade ambiental...*".

Actualmente coñecemos a magnitude desproporcionada do impacto ambiental (criterio de sustentabilidade ambiental) da introdución de tecnoloxía dixital nos centros.

Se a UNESCO recoñecía en 2023 que o proceso de tecnoloxización da educación subestimaba a súa insustentabilidade (económica e ambiental), o informe técnico de Ecoloxistas en Acción de 2025, móstranos que a substitución de libros de texto por tabletas multiplica por 80 as emisións de CO2 e por 160 se se teñen en conta os sistemas de soporte e o tráfico de datos.

Ver mito 27 en: https://escuelasaludable.org/?p=6807 e informe sobre as consecuencias ambientais da dixitalización escolar en: https://escuelasaludable.org/?p=6357

13.- PROMOVE UNHA INSERCIÓN PRECOZ DE NENAS E NENOS NA SOCIEDADE DIXITAL QUE NON ATENDE A IDADE DE MADURACIÓN

Segundo o artigo 4, promove "*a plena inserción do alumnado na sociedade dixital, alén da aprendizaxe sobre un consumo responsable e sobre unha utilización crítica e segura dos medios dixitais,...*".

A 'plena inserción' de nenos, nenas e adolescentes na sociedade dixital, a que insta a normativa, require necesariamente, se non se desexa incorrer en **neglixencia grave**, unha definición e concreción, a tenor das graves consecuencias recoñecidas hoxe en día nos eidos da saúde mental e física, do desenvolvemento cerebral e da aprendizaxe.

Por riba, **"***un consumo* ***responsable****, e sobre unha utilización* ***crítica e segura*** *dos medios dixitais*" aínda que se ligue a valores loábeis de convivencia ("*respectuoso coa dignidade humana, coa xustiza social e a sustentabilidade ambiental, coa neutralidade ideolóxica, coa igualdade entre mulleres e homes, cos valores constitucionais e cos dereitos fundamentais -artigo 4.2-*). **non se pode garantir no uso dixital (pantallas, plataformas e redes) nas idades** nas que non se alcanzou a madurez cognitiva nin emocional suficiente para iso, aínda que se 'fale' ou exemplifique respecto diso.

- Un **uso seguro** non pode garantirse no marco das políticas actuais de extensión das TIC no ámbito educativo, se se atende ás evidencias sobre os impactos nas aprendizaxes, reiteradamente remarcadas nos ditames europeos de expertos, nos estudos internacionais (probas PISA) e en múltiples investigacións e metaestudos independentes. Por outra banda, aínda non están resoltas na Unión Europea as dificultades que entraña a protección dos datos das persoas menores nas contornas dixitais utilizados na escola, que implican frecuentemente a concorrencia do sector privado e a utilización de webs, redes, plataformas ou aplicacións que se implantan máis rapidamente que a súa supervisión ou as medidas de protección necesarias, debido ao gran dinamismo da industria dixital con relación ás posibilidades de xestión por parte da administración educativa. Sobre os impactos na saúde mental e física e no desenvolvemento cerebral asociado ao uso precoz e ao tempo de pantalla, as 17 sociedades científicas integrantes de la Plataforma Control Z, xa apelan a garantir as competencias dixitais, pero sen pantallas.

- Un **uso crítico e responsable** non se corresponde coas capacidades e o estadio psicoevolutivo de nenos, nenas e adolescentes: non posúen aínda as estruturas cognitivas precisas para afrontar a autorregulación (dependentes do desenvolvemento do córtex prefrontal), capacidade que non está totalmente madurada até máis alá dos 20 anos.

Como sinala o Informe español (2024) do Comité de persoas expertas para o desenvolvemento dunha contorna dixital segura do Ministerio de Mocidade e Infancia:

"***asumir que durante a infancia e adolescencia deberíase ser capaz de facer un uso seguro e responsable da tecnoloxía é algo irreal. A nivel neurobiolóxico aínda non se desenvolveu dita capacidade. A responsabilidade por tanto debe recaer nas persoas adultas [...]. Nesta etapa da vida, para xerar adecuadas conexión neuronais límbico-frontais, é necesario que o cerebro teña estímulos de aprendizaxe e novos retos. Os medios dixitais interfiren a esta idade de dúas formas. A través dun aumento da activación na rexión límbica, e mediante a diminución da actividade na zona frontal***".

A escola debe fomentar as bases cognitivas e emocionais imprescindibles para que afloren a capacidade crítica e o autocontrol en etapas madurativas posteriores.

14.- APOSTA POLA TECNIFICACIÓN DO ENSINO SEN BASE CIENTÍFICA

A lei non fundamenta a súa intención, manifestada no artigo 6.2, de impulsar "*actuacións que favorezan a incorporación efectiva das tecnoloxías dixitais como ferramentas para transformar a práctica docente, para mellorar a motivación e o rendemento do alumnado [...].A integración das TIC farase buscando metodoloxías diversas e innovadoras, que maximicen os beneficios pedagóxicos de cada recurso e compensen as súas eventuais limitacións"*. A pesar de que no seu artigo 13 sinala que "*teranse en conta, entre outros, estudos relativos ao impacto pedagóxico, sanitario, psicolóxico, evolutivo, social e emocional do uso das tecnoloxías dixitais no alumnado, ben como os seus efectos sobre a equidade, a inclusión e o benestar dixital" e que "a planificación de novas medidas ou a introdución de tecnoloxías emerxentes nas aulas estarán baseadas en estudos previos que avalíen o seu impacto pedagóxico, psicosocial e ético, evitando mudanzas non contrastadas coa evidencia científica"*.

Na actualidade, **non existen evidencias** de que a incorporación de tecnoloxías dixitais na práctica docente mellore os procesos de ensino-aprendizaxe, o rendemento do alumnado ou a motivación intrínseca (a que está directamente ligada á aprendizaxe profunda e significativa); máis aló da resposta á recepción de estímulos atractivos. Por contra, a evidencia dos seus efectos non desexados no eido da aprendizaxe (máis tamén no eido do desenvolvemento e da saúde) impregna os estudos, análises, metaanálises, ditames, consensos e xuízos de especialistas.

De igual maneira, a propia normativa prevista aposta por un modelo cuestionado por organismos nacionais e internacionais (comités de expertos de Suecia, Francia ou España, informes PISA-OCDE,…), a pesar de que, no seu artigo 13.3, sinala que a *Administración educativa manterase atenta ás recomendacións e estándares que emanen dos organismos nacionais e internacionais competentes no ámbito da educación e a transformación dixital*.

15.- ESTABLECE QUE O USO DUNHA FERRAMENTA DIXITAL DETERMINADA POLO PROFESORADO CONSTITÚE UN DEREITO DO ALUMNADO

No seu artigo 14, establece o dereito do alumnado á "*educación dixital*", é dicir, a ser formado por medio de dispositivos dixitais. O uso dunha ferramenta determinada por parte do profesorado non pode constituír un "*dereito*" do alumnado.

A Observación xeral núm. 25 (2021) relativa aos dereitos dos nenos en relación coa contorna dixital, que desenvolve o texto básico da Convención de Dereitos do Neno (2006) de Nacións Unidas, nos seus artigos 12, 15 e 19, insta a que prevaleza o **interese superior dos nenos en calquera aspecto no uso da contorna dixital que choque con intereses e dereitos superiores dos menores** (dereito á saúde, á seguridade, ao desenvolvemento san e equilibrado, e á aprendizaxe). Chama a ***ter en conta as investigacións sobre os efectos das tecnoloxías dixitais no desenvolvemento do neno, especialmente durante os tramos críticos de crecemento neurolóxico na primeira infancia e na adolescencia***. Apela aos Estados a que ***a elaboración de medidas apropiadas en función da idade debe basearse nas investigacións mellores e máis actualizadas dispoñibles nas diversas disciplinas***.

Adquirir as competencias dixitais marcadas na normativa estatal non implican intrinsecamente o uso de dispositivos dixitais, salvo en momentos e temas concretos, como expomos en posteriores apartados. Ver mito 6 en: https://escuelasaludable.org/?p=6807

16.- BASÉASE NO MITO DUN USO CRÍTICO, SEGURO, ÉTICO E RESPONSABLE DAS TECNOLOXÍAS DIXITAIS EN MENORES.

No mesmo artigo 14, concede a educación dixital, entendida no contexto do ditame como uso de ferramentas, plataformas e redes dixitais, a virtude de garantir "*un uso crítico, seguro, ético e responsable das tecnoloxías dixitais, tanto no ámbito académico como no seu desenvolvemento persoal, social e profesional"*.

Sobre a capacidade de autorregulación e responsabilidade dunha persoa menor no ámbito dixital lembramos as alertas do Colexio de Psicoloxía de Andalucía Oriental de maio de 2023 (como pode ser a tenencia precoz dun smartphone):

- "*...NON é responsábel no uso, tempo, selección de contido e limitación"*.

- "NON ten madurez cognitiva nin emocional, non poden abordar con pensamento crítico determinadas temáticas, contidos ou imaxes..."

- "*... NON ten capacidade de identificar nin previr perigos para si ou para os demais...*", nin "*para detectar cando algo é adictivo, delituoso, denigrante, ou non adecuado para a súa idade, nin para previlo*".

A capacidade de autorregulación das persoas menores de idade no uso das tecnoloxías está amplamente cuestionada no eido científico (ver, por exemplo, no ditame de persoas expertas do ministerio de Mocidade e Infancia, páxs. 11 e 22), xa que non posúen aínda as estruturas cognitivas precisas para afrontar a autorregulación (dependentes do desenvolvemento do córtex prefrontal), capacidade que non está totalmente madurada até máis aló dos 20 anos.

O informe do Instituto Karolinska de 2023 asevera que:

"A investigación tamén mostra que a capacidade de facer boas procuras en liña está fortemente relacionada coas nosas habilidades executivas, en particular coa nosa capacidade de memoria de traballo (Choi et al., 2019). A función executiva é unha habilidade de maduración tardía que non se desenvolve plenamente até os 20 anos [ou máis aló], o que significa que moitos escolares simplemente non teñen a capacidade cognitiva para buscar os seus propios coñecementos en liña. A tese de que os nenos deberían ser capaces de ensinarse a si mesmos unicamente coa axuda de computadores foi refutada unha e outra vez (Klingberg, 2023). Os problemas son especialmente graves para os nenos con atraso no desenvolvemento da función executiva, como os nenos con TDAH"

Na regulación de uso de medios dixitais teñen que intervir as persoas adultas, á vez que se dota aos menores de idade de información sobre os elementos adictivos das TIC, que reforcen a súa comprensión e aceptación de aspectos como as regulacións ou as limitacións establecidas polas persoas adultas.

A alfabetización dixital, non debe estar vinculada á necesidade de facer usuarios aos alumnos dás contornas dixitais (programas, plataformas, aplicacións, etc.), e debe promover unha educación preventiva á vez que protexe a saúde física e emocional do alumnado, a súa capacidade para aprender sen interferencias e a consecución dun armazón cognitivo sólido que lle permita ser competente e desenvolver ou máximo dás súas potencialidades en cada idade.

O uso seguro, saudable, sustentable, crítico e responsable pódese considerar, pois, un obxectivo a longo prazo, desde o momento en que a maduración dás capacidades psicoevolutivas necesarias váiano facilitando. Con todo, sendo un obxectivo a longo prazo, a escola debe pór progresivamente as bases e as estruturas cognitivas que ou faciliten, desde a primeira infancia.

Na regulación de uso de medios dixitais teñen que intervir as persoas adultas, á vez que se dota aos menores de idade de información sobre os elementos adictivos das TIC, que reforcen a súa comprensión e aceptación de aspectos como as regulacións ou as limitacións solicitadas polas sociedades científicas e paneis de persoas expertas, e non atendidas nesta lei.

17. REALMENTE GARANTÍZASE A PRIVACIDADE DAS PERSOAS MENORES?

A Autoridade de Protección de Datos austríaca ditaminou recentemente que *Microsoft 365 Education*, usado gratuitamente nas aulas, rastrexaba ilegalmente ao alumnado e violaba o seu regulamento de protección de datos ao non dar acceso total á información recompilada.

O artigo 17 sobre o *Dereito á protección de datos persoais* **non afronta os problemas de fondo**, aínda non resoltas na Unión Europea, das dificultades que entraña a protección dos datos das persoas menores nas contornas dixitais utilizados na escola, que implican frecuentemente a concorrencia do sector privado e a utilización de webs, redes, plataformas ou aplicacións que se implantan máis rapidamente que a súa supervisión ou as medidas de protección necesarias, debido

ao gran dinamismo da industria dixital con relación ás posibilidades de xestión por parte da administración educativa. Por devandito motivo propomos atender as seguintes medidas:

Medidas concretas de seguridade e privacidade na xestión de datos persoais:

- Migrar progresivamente a software libre o sistema operativo no que se desenvolven os programas.
- Pór a disposición do profesorado ferramentas de software libre (procesadores de texto, creadoras de contido, cálculo, etc.) que incorporen a actualización automática.
- Só empregaranse programas comerciais cando non exista outra ferramenta, no espectro do software libre, que realice a mesma función (que debe ser pedagoxicamente necesaria e non superflua).
- Dar prioridade ao carácter non comercial das contornas e ferramentas dixitais, sobre a operatividade e a facilidade de uso e acceso.
- Desestimar a achega de datos persoais cando se utilicen programas ou se acceda a sitios web privados ou comerciais, tal e como indica a normativa vixente.
- Instalar nos equipos do centro que teñan sistemas Windows un antivirus e mantelo correctamente actualizado.
- Aplicar os principios de minimización, finalidade e seguridade que se atopan no Artigo 5 do Regulamento Xeral de Protección de Datos (RGPD).
- Só realizaranse fotos, vídeos o gravacións de voz do alumnado para fins estritamente escolares e internos, e sempre que para iso a familia facilitase o seu consentimento, con carácter xeral ou con criterios específicos. A toma de imaxes debe ter un fin preciso, coñecido e programado.
- Desestimarase a instalación de programas pirateados ou activados ilegalmente, co fin de evitar o malware que compromete a seguridade e a privacidade dos equipos.
- Os equipos informáticos que utilicen o alumnado non terán instaladas aplicacións que non vaian usarse e poidan comprometer a seguridade e/ou a privacidade.
- Cando os alumnos de Secundaria vaian utilizar servizos en Internet, docentes e alumnos recibirán información básica en materia de ciberseguridade sobre como realizar un uso minimamente seguro dos devanditos servizos, así como dos tipos de intrusións indesexadas que, eventualmente, poidan sufrir.
- Asesorarse en aspectos relacionados coa privacidade e a ciberseguridade, sempre que se utilice novo software ou se acceda a programas en liña, acudindo a instancias informadas como a Axencia Española de Protección de Datos.

Ver máis en https://escuelasaludable.org/wp-content/uploads/2025/12/Proteccion-de-datos-en-los-centros.pdf

18. IDENTIDADES DIXITAIS OBRIGATORIAS PARA MENORES?

No artigo 23, establece que "*o alumnado utilizará o correo electrónico e as demais credenciais ou identidades dixitais proporcionadas polo centro educativo [...] A consellaría competente en materia de educación dotará todo o alumnado dos centros docentes públicos que dela dependeren dunha conta de correo corporativo, a partir do terceiro ciclo de educación primaria*".

Propoñemos a supresión deste artigo en base aos seguintes fundamentos:

A) Con respecto á gratuidade da educación primaria.

A Convención sobre os Dereitos do Neno -CDN- é un tratado internacional das Nacións Unidas, asinado o 20 de novembro de 1989 e en vigor desde o 2 de setembro de 1990, e do que España é un dos países asinantes. Cabe lembrar, chegados a este punto, que unha convención, a diferenza dunha declaración, é de obrigado cumprimento para as partes asinantes.

O Artigo 28 da devandita Convención expresa: "1. Os Estados Partes recoñecen o dereito do neno á educación e, a fin de que se poida exercer progresivamente e en condicións de igualdade de oportunidades ese dereito, deberán en particular: a) Implantar o ensino primario obrigatoria e gratuíta para todos; b) Fomentar o desenvolvemento, nas súas distintas formas, do ensino secundario, incluída o ensino xeral e profesional, facer que todos os nenos dispoñan dela e teñan acceso a ela e adoptar medidas apropiadas tales como a implantación do ensino gratuíto e a concesión de asistencia financeira en caso de necesidade".

Tendo en conta o expresado, **resultaría moi cuestionable que o alumnado tivese que utilizar as contas de correo electrónico** e/ou outros servizos expostos no artigo 23 desta lei posto que iso implicaría a necesidade de que as familias dispuxesen de dispositivos dixitais persoais nas súas casas.

Esta circunstancia vulneraría de forma innecesaria o artigo 28 da CDN. De forma engadida, poría en risco a correcta custodia dos datos do alumnado xa que as familias tería que protexer adecuadamente os seus dispositivos persoais para que a información persoal e/ou de progreso académico do alumnado non saíse fose do ámbito dos servizos proporcionados polo centro, cuestión que non se produciría se o centro non fai uso destes servizos ou o fai exclusivamente no ámbito do centro e con dispositivos do centro. A diferenza entre medios das familias non só suporía un agravio senón que tamén xeraría unha innecesaria situación de desigualdade entre os diferentes alumnos e alumnas. Por tanto, no innecesario caso de que o centro facilitasen contas de correo electrónico para o alumnado estas deben empregarse unicamente dentro dos centros e con medios proporcionados polos centros.

Dada a demostrada superioridade das actividades analóxicas en materia pedagóxica sobre as dixitais, o uso de correos electrónicos debería quedar limitado ao cumprimento estrito da competencia dixital pertinente, para a cal non sería necesario o emprego de medios dixitais no caso de Educación Primaria.

No caso da Educación Secundaria o emprego do devandito servizo, tal como exprésase na citada estratexia, é meramente puntual. Polo tanto, parece desproporcionado prover dunha conta de correo electrónico a cada alumno/a para a realización dunha tarefa tan puntual tendo en conta, ademais, todas as precaucións que se deben tomar para que devandito servizo non vulnere en termo algún a normativa vixente que protexe os dereitos do alumnado (ver exposición máis adiante sobre este particular). Parece moito máis lóxico e sinxelo que o alumnado realicen e entreguen en formato papel as súas actividades aos docentes e que en caso de realizarse algunha actividade en formato dixital cos dispositivos do centro o alumnado depositena nun cartafol compartido en rede á que teña acceso o docente (configurada de forma que se respecte igualmente a normativa (ver "Tecnoloxía e protección de datos orientacións para os centros", da Estratexia Dixital ZETA).

B) Con respecto á privacidade do alumnado:

O texto expresado no artigo 23 carece de consideracións acerca de como as políticas de privacidade do servizo de correo electrónico que se vai a proporcionar ao alumnado pode interferir cos dereitos dixitais dos devanditos alumnos e alumnas. En concreto non prevén en forma algunha a elección do servizo de correo electrónico atendendo á normativa que protexe os datos dos alumnos e alumnas, estando estes especialmente protexidos no caso de menores, e que principalmente aparece recollida no Regulamento Xeral de Protección de datos (RGPD), na Lei Orgánica Protección de Datos Persoais e Garantía dos Dereitos Dixitais (LOPDGDD) e na Convención sobre os Dereitos do Neno (CDN).

É preceptivo mencionar a obrigación dos centros docentes de salvagardar estes dereitos dixitais tal como aparece expresado explicitamente no artigo 92 da Lei Orgánica 3/2018, de 5 de decembro (LOPDGDD):

«Os centros educativos e calquera persoas físicas ou xurídicas que desenvolvan actividades nas que participen menores de idade garantirán a protección do interese superior do menor e os seus dereitos fundamentais, especialmente o dereito á protección de datos persoais, na publicación ou difusión dos seus datos persoais a través de servizos da sociedade da información.»

Para que as ideas expresadas no tres puntos do artigo 23 sexan compatibles cos dereitos dixitais do alumnado é necesario puntualizar os seguintes aspectos:

1) Todos os servizos dixitais que vaia a utilizar o alumnado deben ter unhas políticas de privacidade que sexan completamente consecuentes coa normativa vixente que protexe os dereitos dos alumnos e alumnas. Os servizos dixitais das grandes compañías tecnolóxicas (así como os de moitas outras non tan grandes) son completamente incompatibles con dicha normativa pois as súas políticas de privacidade expresan de forma clara que se recompilan gran cantidade de datos, moitos deles persoais, así como a propia información subida aos diferentes servizos; perfílase, distribúese polo mundo e pódense vender.

   Pode verse unha versión sintética e extractada destas políticas de privacidade na web do proxecto TOSDR (https://tosdr.org/). Ver algúns exemplos: Microsoft (https://tosdr.org/es/service/244), Google (https://tosdr.org/es/service/217), Apple (https://tosdr.org/es/service/158)

   Por tanto, deben proporcionarse servizos contratados cun provedor completamente respectuoso coa privacidade dos seus usuarios ou aloxarse devandito servizo de correo en servidores propios baixo sistemas operativos e outro software que do mesmo xeito sexa respectuoso cos dereitos dixitais do alumnado e, en consecuencia, cumpra coa normativa vixente (ver "Tecnoloxía e protección de datos orientacións para os centros", da Estratexia Dixital ZETA).

2) Ineludiblemente deberá realizarse unha Avaliación de Impacto de Protección de datos previa introdución do servizo (ou servizos) que se vaia a proporcionar ao alumnado.

3) A mera exposición de que os servizos ofrecidos tan só serán utilizados polo alumnado "exclusivamente para fins educativos e formativos, de acordo coas normas establecidas polo propio centro ou, no caso dos centros públicos que dependan dela, pola consellería competente en materia de educación" non é suficiente para garantir os dereitos do alumnado.

   Se se permite albergar neses servizos datos persoais ou datos de progreso académico e resultados de probas, datos todos eles protexidos ao amparo da normativa citada, entón quen provea estes servizos (sexa o centro, a Consellería de educación ou outra entidade/organismo) deberá introducir mecanismos de seguridade que limiten a comunicación das devanditas contas de correo e/ou outros servizos para que non poidan comunicarse con contas en provedores de servizo que non cumpren a normativa citada.

   Para exemplificar a necesidade destas medidas exponse a continuación un sinxelo caso de exemplo. Supoñamos que un alumno é provisto cunha conta de correo electrónico que cumpre escrupulosamente toda a normativa vixente. Se devandito alumno envía correos electrónicos con datos persoais ou de progreso académico desde esa caixa de correos de correo a contas de gmail, hotmail, outlook, icloud, etc, estará a ceder esa información protexida aos servidores de terceiros con políticas de privacidade que non cumpren a normativa que protexe os seus datos. Como consecuencia é ineludible que as caixas de correos de correo dos alumnos teñan limitados os dominios, e mesmo as contas, coas que poden comunicarse. Sirva este exemplo para advertir sobre esta casuística en calquera outro servizo proporcionado ao alumnado.

   De forma engadida, este control tamén limitaría a posibilidade de que dende o alumnado (a iniciativa propia ou sendo enganados) podan xerar campañas de SPAM que poidan provocar o bloqueo do dominio completo ao que pertencen as súas contas co consecuente prexuízo para o resto de persoas usuarias.

4) O enfoque do punto terceiro cando fala de que os accesos ás contas do alumnado deberán "realizarse con respecto á normativa de protección de datos, aos dereitos fundamentais do alumnado e ao principio de proporcionalidade", obvia que o acceso do provedor de servizos

debe cumprir as mesmas condicións e, por tanto, cabe expor, con respecto ao provedor de servizo, cada unha das ideas expresadas previamente.

5) Os datos das contas de correo deben eliminarse, sen dilación, axiña que se cumpra algunha das seguintes circunstancias de acordo co Artigo 5.1.e do RGPD:

   1) Que finalizase o período de clases do curso académico e o alumno non necesite empregar a conta para ningunha tarefa necesaria para o cumprimento dalgunha competencia que de forma razoable implique o uso devandito servizo e non sexa viable por outro método.

   2) Que o alumno/a cause baixa no centro polo motivo que sexa.

   3) Que por algún motivo decídase que os alumnos deixen de utilizar o servizo independentemente do momento do curso no que se produza esta decisión.

Consideramos que este artigo 23 é completamente prescindíbel dentro do ámbito desta lei e que en ningún caso os centros educativos teñen a necesidade, nin deben, proporcionar servizos dixitais tales como contas de correo electrónico aos alumnos dentro das etapas de educación obrigatoria Educación Primaria e Educación Secundaria.

No dificilmente xustificable caso de que se considere necesario proporcionar esas contas, tal como quedou demostrado, o texto do devandito artigo debe incluír referencias directas e claras ás condicións de privacidade e seguridade (expresadas explicitamente e por separado) que debe cumprir o provedor de servizos así como o período de retención que debe ter a información das devanditas contas a tenor do expresado no Artigo 5.1.e do Regulamento (UE) 2016/679 xeral de protección de datos (RGPD)

19.- DETERMINA DOTACIÓNS DIXITAIS AOS CENTROS SEN CONSULTAR AS NECESIDADES AO PROFESORADO

No artigo 15.2, establece que "a *Administración educativa, no caso dos centros docentes públicos que dependeren dela, promoverá a existencia de recursos dixitais abondos, variados e non limitados a unha única tecnoloxía*".

No artigo 25.a) establece que é a propia *administración educativa* quen determina "os *recursos dixitais adecuados* [...] *de acordo coa dispoñibilidade orzamentaria e cos principios de sustentabilidade financeira, de eficiencia e de igualdade territorial*.

Sobre as novas dotacións habería que atender á demanda real do profesorado para evitar o dispendio económico e unha inasumíbel pegada ambiental:

- Solicitamos atender ás recomendacións dos comités de persoas expertas de Francia e España con relación ás dotacións dixitais escolares, introducindo a regulación das dotacións de material dixital con criterios de necesidade, oportunidade pedagóxica e sustentabilidade.

  - Sobre as dotacións dixitais non solicitadas polos centros e que acaban non utilizándose, pese ao enorme custo económico e impacto ambiental, o Informe, do Comité de persoas expertas para o desenvolvemento dunha contorna dixital segura do Ministerio de Mocidade e Infancia, propón na súa medida nº56: "dimensionar as dotacións de equipamento dixital dos centros educativos estudadas as necesidades declaradas polos equipos docentes de cada centro...", ao tempo que insta, na súa medida 11, "á revisión contrastada das ferramentas e aplicacións utilizadas para determinar a súa achega á mellora da aprendizaxe segundo criterio científico", na mesma liña que o artigo 15 da Observación n° 25 da Convención de Dereitos do Neno das NN.UU.

  - Pola súa banda, o informe de persoas expertas para o goberno francés de 2024, titulado "Enfants et écrans, à la recherche du temps perdu", insta a "avaliar o ciclo de vida ambiental

dos dispositivos" (páx. 103) e a "utilidade real das ferramentas e equipos despregados en relación aos custos incorridos" (páx. 102).

- Ecoloxistas en Acción presentou en setembro de 2025 un informe técnico sobre as consecuencias ambientais da dixitalización escolar, que da visibilidade á crecente dixitalización das aulas como "un problema social e ambiental perentorio que dispara a emisión de gases de efecto invernadoiro". A substitución de libros de texto por ordenadores portátiles para uso do alumnado multiplica por 80 as emisións finais de CO_2, factor que aumenta até 160 cando se ten en conta a cota de participación de cada dispositivo no mantemento da rede (conectividade, centros de datos, etc.).

20.- INSTA A UTILIZAR AS TIC SEN TER EN CONTA O SEU IMPACTO EDUCATIVO, NA SAÚDE E NO DESENVOLVEMENTO

O artigo 26 establece o deber do profesorado de integrar as TIC na práctica educativa sen facer alusión a que dita integración estea subordinada a unha mellora das aprendizaxes, á inexistencia de efectos non desexados no mesmo ou a efectos colaterais no desenvolvemento e na saúde do alumnado.

21.- NON CONTEMPLA NA FORMACIÓN DOCENTE OS ASPECTOS PROBLEMÁTICOS DO USO DE DISPOSITIVOS

No artigo 25, indica que a formación do profesorado está dirixida á integración de tecnoloxía dixital na súa práctica docente, ao tempo que evita aspectos esenciais como a valoración da idoneidade das TIC, o coñecemento dos riscos e efectos negativos das pantallas sobre aspectos básicos da aprendizaxe, ou o coñecemento das recomendacións e informes científicos existentes hoxe en día, que cuestionan os enfoques dixitalistas da educación.

22.- DESCARTA A OBXECCIÓN DE CONCIENCIA AS TIC CANDO ESTAS INTERFEREN NAS APRENDIZAXES

Aínda que se fai alusión á autonomía pedagóxica, a lei non contempla a posibilidade de obxectar ou rexeitar tecnoloxías ou usos da mesma que teñan unha incidencia negativa na aprendizaxe, na saúde e no desenvolvemento cerebral das persoas menores, como se constatan na actualidade.

23.- PREVÉ SANCIÓNS PARA O PROFESORADO QUE NON UTILICE AS TIC

No artigo 26.2 prevé sancións disciplinarias no caso de que o profesorado non faga uso de tecnoloxía dixital na súa práctica docente.

Nesta circunstancia, se o profesorado contempla as recomendacións derivadas de estudos, análises científicas, informes PISA, medidas promovidas polas sociedades médicas e da psicoloxía, que apuntan a prevalecer as aprendizaxes vivenciais e a desescalada dixital nas aulas, poderá ser obxecto de sanción. Igualmente poderá selo se contempla, con carácter xeral, o artigo 50.6 desta lei na que indica que: *O uso dos medios dixitais circunscribirase a aquelas actividades ou tarefas nas que estes acheguen un especial beneficio pedagóxico. En ningún caso se entenderá que unha actividade ou tarefa unicamente polo feito de formularse dixitalmente achegue un especial beneficio*.

24.- OBRIGA AOS EQUIPOS DIRECTIVOS Á PROMOCIÓN DAS TIC, Á MARXE DE VALORACIÓNS PREVIAS SOBRE A SÚA IDONEIDADE

No artigo 30, obriga aos equipos directivos a promover a integración da tecnoloxía dixital entre o profesorado, sen contemplar medidas de valoración previa sobre a idoneidade da mesma, con máis motivo dita tecnoloxía virá imposta dende a administración.

25.- DEIXA A PORTA ABERTA NO PLAN DE CONVIVENCIA, ENTRE OUTROS, AO USO DO SMARTPHONE NA AULA

No artigo 36, regúlase *o uso de teléfonos móbiles e dispositivos dixitais persoais nos centros docentes*, que se incluirá no plan de convivencia do centro, incorrendo na seguintes contradicións:

- Dáse unha neglixencia importante ao deixar a porta aberta ao uso de Smartphones privados na aula se un profesor/a demándao:

  - Entraría nunha situación de discriminación, daquelas familias que opten por non introducir precozmente nun smartphone ao seu fillo ou filla, atendendo aos consellos da pediatría, consellos de consenso actualmente no eido da psicoloxía e das diferentes disciplinas da medicina relacionadas.

  - Non é posíbel garantir o uso adecuado de dispositivos individuais privados en clase e os dereitos de privacidade do alumnado e profesorado. Por dito motivo o Departamento de Educación da Generalitat de Catalunya eliminou, pertinentemente, dita posibilidade na súa normativa, eliminando un 'punto negro' con implicacións na seguridade xurídica e de dereitos dixitais do profesorado e do alumnado.

- Non regula a situación disruptiva de facto da presenza de alumnado con smartphone nas aulas (a pesar da prohibición do seu uso), mentres en diferentes países e centros educativos xa avaliaron os efectos beneficiosos de recoller, en caixas preparadas para iso, os smarphones ou dispositivos dixitais do alumnado que acuda con eles, para garantir o benestar xeral do alumando, a convivencia e a privacidade.

- Non atende a situación disruptiva do uso de dispositivos dixitais no centro por parte das persoas adultas, que poda substituír, perturbar ou distraer a atención, a concentración ou as relacións persoais directas. O uso sobrio, puntual, intencional e responsable que fagan as persoas adultas dos seus dispositivos, servirá de exemplo para o alumnado.

Por ditos motivos apelamos a incluír no proxecto de lei un PLAN DE CONVIVENCIA E BENESTAR DIXITAL NA COMUNIDADE que inclúa:

- **O profesorado manterá apagados ou, na súa falta, silenciados, os seus dispositivos dixitais privados cando se atopen en presenza de alumnado** (aula, recreo, excursións, saídas á contorna, etc.), salvo necesidades expresas relacionadas coa seguridade (en caso de saídas extraescolares) ou motivos persoais significativos.

- **O profesorado silenciará os sons de notificación, mensaxes entrantes, etc. dos seus dispositivos privados cando se atope desenvolvendo o seu labor docente** en presenza de alumnado.

- **Pedirase ás familias** que, cando se atopen dentro das instalacións do centro, **só usen os seus dispositivos en caso de necesidade**. Especialmente instaráselles a que, mentres se atopen nas mesmas, abstéñanse de entregar aos seus fillos dispositivos dixitais.

- No caso de Educación Primaria, quedará prohibida a tenencia de dispositivos dixitais privados dentro do centro, salvo en casos puntuais debidamente xustificados (ex. motivos de saúde) e cando non supoñan unha distracción para o alumnado.
- No caso de Educación Secundaria, **solicitarase ás familias que o alumnado salga de casa sen dispositivos dixitais privados, salvo casos de necesidade real**.
- No caso de Educación Secundaria, quedará **prohibida a tenencia de dispositivos** dixitais privados na aula. O alumnado que os traia de casa, deberá depositalos, debidamente etiquetados, nos lugares que habilite o centro para tal fin, e poderán ser recollidos á saída.
- Quedan **prohibidos, en todas as etapas, os reloxos intelixentes con acceso a Internet** ou con aplicacións ou utilidades que poidan distraer ao alumnado ou poñer en risco a intimidade do resto do alumnado.
- **Utilizar o mínimo indispensable de comunicacións por mensaxería dixital coas familias**, co fin de reducir a necesidade de conexión a dispositivos, visualización de mensaxes, etc. para evitar interferir na convivencia familiar. Neste sentido, **prevalecerán as mensaxes a través da axenda escolar** cando non se require unha maior inmediatez (p.ex., comunicación de ausencias por parte do centro).
- No caso de enquisas ou sondaxes como forma de coñecer a opinión das familias, **se poderá participar por vía analóxica ou dixital**. Neste último caso, empregaranse plataformas como EU-Survey, creada pola Comisión europea para a cidadanía europea, ou outras de carácter público que garantan a privacidade e a non comercialización dos datos.

26.- A IMPOSICIÓN DO MODELO DIXITAL IMPLICA UNHA RESPONSABILIDADE INASUMÍBEL POR PARTE DO PROFESORADO

A obrigatoriedade das TIC leva que o profesorado teña que contemplar unha cantidade inabarcable de protocolos e normas de seguridade, sinaladas nesta lei, que na práctica supoñen unha carga de atención e traballo inabarcable polo profesorado. A lei está feita para protexer á administración e depositar nos equipos directivos e profesorado a responsabilidade das múltiples continxencias que, en materia de tráfico de datos, prodúzanse a consecuencia da obrigatoriedade do uso de dispositivos para o ensino-aprendizaxe.

27.- CENTRA OS PROCESOS DE AVALIACIÓN NA MELLORA DA DIXITALIZACIÓN EN VEZ DE AVALIAR A APRENDIZAXE E A ADQISICIÓN DE COMPETENCIAS

No capítulo IV (*Avaliación e mellora da educación dixital no centro*) do título III, consuma a confusión entre competencias dixitais/computacionais e a dixitalización do ensino:

Non racha co mito de que a adquisición da competencia dixital só é posíbel cando se require que un neno/a ou adolescente utilice pantallas e programas para a súa aprendizaxe.

Actualmente, o enfoque da competencia dixital como coñecemento no uso de ferramentas dixitais está cuestionado e deberá reformularse/adaptarse na lexislación vixente para recoller as conclusións e recomendacións de institucións e paneis de persoas expertas. O ditame francés indica que non é necesaria a exposición a pantallas para o desenvolvemento da competencia dixital. Con iso, apuntan implicitamente á necesidade de reformular o enfoque que até o momento aceptábase sobre a devandita competencia, recollido na LOMLOE. A Asociación Española de Pediatría e as medidas do Comité de persoas expertas do Ministerio de Mocidade e Infancia maniféstanse no mesmo sentido. Calquera iniciativa que supoña a introdución de tecnoloxía dixital debe estar pedagóxicamente xustificada na perspectiva da mellora das aprendizaxes básicas e na non

interferencia do desenvolvemento das capacidades fundamentais para aprender (concentración sostida, memoria de traballo, razoamento lóxico-matemático, comprensión lectora). Igualmente, debe de contemplar os resultados das avaliacións internacionais PISA, correspondentes aos efectos da introdución das TIC sobre a aprendizaxe nas materias de Matemáticas, Ciencias e Lingua.

O desenvolvemento da competencia dixital non ten por que impregnar todas as materias ou momentos escolares. Segundo o último informe da OCDE 20253 (páx. 351), un terzo dos países da OCDE expoñen materias específicas para o desenvolvemento da competencia dixital tal e como neles defínese.

O desenvolvemento da competencia dixital na infancia e na adolescencia debe enfocarse sobre as potencialidades cognitivas, físicas e emocionais que lles permitan moverse no futuro nunha eventual sociedade dixitalizada, non como simples usuariosconsumidores-obxectos de consumo, senón como cidadanía con criterio, creatividade e ferramentas cognitivas e emocionais propias e consolidadas. Nesa liña, Catherine L'Ecuyer, doutora en Educación e Psicoloxía, sintetízao en que a mellor preparación para un mundo 'online' é o mundo 'offline'.

Dito capítulo IV debería tratar, en todo caso, da AVALIACIÓN DAS COMPETENCIAS DIXITAIS do alumnado (non da dixitalización da educación), encamiñadas a favorecer as bases cognitivas e emocionais necesarias que podan garantir un futuro uso seguro, ético, crítico, responsábel, sostíbel, biocompatíbel... das TIC, para cando o alumnado teña a madurez suficiente para iso; así como garantir o coñecemento das potencialidades, usos sociais, riscos e efectos negativos das tecnoloxías dixitais.

Os centros deberían valorar/avaliar tamén:

- O efecto da exposición a pantallas sobre a capacidade de atención, o razoamento lóxico ou a comprensión lectora.
- O cumprimento das recomendacións de paneis de persoas expertas institucións sanitarias, as medidas formuladas nos informes oficiais de expertos e a literatura científica sobre o impacto do uso de tecnoloxías na aprendizaxe. Por exemplo, sobre o tempo máximo de pantallas recomendado pola Asociación Española de Pediatría e referendado por, ao menos, 12 sociedades científicas de ámbito estatal no eido da medicina e a psicoloxía (ver punto 9).
- O cumprimento dun correcto deseño das condicións de uso de pantallas (ergonomía, iluminación,…) e das recomendacións de sociedades científicas como a Sociedade Catalá de Saúde Ambiental e a Sociedade Española de Protección Radiolóxica, sobre as formas máis biocompatíbeis de conexión a internet (por cable e, no caso de wifi, co encamiñador lonxe do alumnado e apagado cando non se use).

En todo caso, **as avaliacións académicas do alumnado** sobre o seu coñecemento aplicado e as súas competencias académicas adquiridas nas distintas materias académicas **non deberían desenvolverse de forma dixital** polo claro papel distorsionador que tería nos resultados.

28.- PROMOVE QUE AS FAMILIAS FOMENTEN O USO DAS TIC NOS SEUS FILLOS E FILLAS, Á MARXE DAS RECOMENDACIÓNS ACTUAIS

- No artigo 44.1, establece que "a*s nais, os pais, as persoas titoras ou representantes legais do alumnado deberán promover un uso equilibrado e responsable das tecnoloxías dixitais entre as persoas menores ao seu cargo...".* Non contempla a obxección a promover o seu uso en persoas menores de idade, baseada no amplío consenso das sociedades do eido da medicina e a psicoloxía a nivel estatal, estudos científicos e medidas elaboradas por paneis de persoas expertas.

- Igualmente, no artigo 49.4, establece que os centros colaborarán coas familias na introdución das tecnoloxías dixitais na Educación Infantil, a pesar das recomendacións das principais sociedades sanitarias no sentido de preservar das mesmas entre os 0 e os 6 anos.

Dende, polo menos, 15 sociedades científicas e colexiós profesionais a nivel estatal dos eidos da medicina e da psicoloxía, lembrannos que non é posíbel cultivar o sentido crítico e a autorregulación cando as persoas aínda non teñen a capacidade psicoevolutiva para desenvolvelos. Neste sentido, como expuxo a Asociación Española de Pediatría en 2025, aconsellan aos centros educativos a informar sobre aspectos non desexados da contorna dixital co fin de fomentar unha cultura sobre o dixital, pero sen perspectivas de que o menor de idade (máis vulnerábel) introdúzase precozmente como usuario de pantallas, plataformas e redes, ante hábitos e comportamentos que son difíciles de regular mesmo polas persoas adultas. A incidencia real da educación para a prevención nos uso de dispositivos dentro dunha contorna dixital non se demostrou aínda eficaz, polo carácter absorbente e adictivo das pantallas, a esperable actitude transgresora na adolescencia e aquela falta de capacidade de autocontrol que só se desenvolve cando a persoa alcanza a adultez.

A normativa prevista debería ser proactiva en apoiar e promover cara as familias a aplicación das recomendacións das sociedades científicas, especialmente para atrasar o uso de Smartphones e redes sociais até, polo menos, os 16 anos (esta última recollida no proxecto de lei de protección dos menores no ámbito dixital), e demandadas por plataformas de familias como nos **Pactos de Familia promovidos por Adolescencia Libre de Móbiles** que actualmente conta, entre outras, co apoio da Plataforma Control Z, e as 12 sociedades científicas máis importantes do Estado español no eido da medicina e a psicoloxía que a integran, e, dende xuño de 2026, da Federación de Municipios e Provincias. Nese sentido consideramos que a normativa debería integrar un apartado como o seguinte:

COLABORACIÓN COAS INICIATIVAS FAMILIARES DE ATRASO DA DISPOÑIBILIDADE DO PRIMEIRO DISPOSITIVO PRIVADO.

- Os centros **colaborarán coas asociación de nais e pais (ANPAS) ou con grupos de familias que promovan subscribir un pacto** (renovable anualmente ou na modalidade que propoñan) co fin de non entregar un dispositivo privado con acceso a Internet aos seus fillos/as até a maioría de idade ou a idade que determinen.

- A colaboración consistirá en **dar a coñecer á comunidade escolar a existencia do pacto de familias** e o contacto coas persoas que o organicen ou xestionen, así como ofrecer espazos para actividades que viren ao redor desta iniciativa.

- Así mesmo, proporase á ANPA que conte cunha **listaxe de contactos de entidades e organizacións que traballen pola protección da infancia, a adolescencia e a mocidade**, para polos a disposición das familias que o soliciten (Teléfono de axuda do INCIBE, Fundación ANAR, Aldeas infantís, Plataforma Control Z, movemento de Adolescencia Libre de Móbiles, escuelasaludable.org de Ecoloxistas en Acción, Movemento OFF, Cyberguardians, Fundación Aprender a Mirar, Asociación Dale una Vuelta, Asociación Educación Activa, Asociación Española de Pediatría, Asociación Española de Protección de Datos, etc.).

29.- IGNORA A REALIDADE PSICOEVOLUTIVA DE NENOS, NENAS E ADOLESCENTES NA INTRODUCIÓN DE FERRAENTAS DIXITAIS E AS ALERTAS CIENTÍFICAS.

A normativa prevista establece no seu artigo 50.7 que o profesorado de Primaria *velará porque o alumnado se introduza na toma de decisións ética sobre o uso de medios e recursos dixitais* [...] *sentando as bases para un uso seguro e responsable das TIC”*.

Este artigo ignora as consideracións sobre a capacidade do alumnado de Primaria para asumir un uso ético, seguro e responsable do TIC, sinaladas nos ditames internacionais sueco, francés e español, ou nos informes da Asociación Española de Pediatría e a Axencia Española de Protección de Datos.

En todo caso, o título V (A educación dixital nos diferentes niveis do sistema educativo) debería considerar:

- SOBRE O TEMPO MÁXIMO DE EXPOSICIÓN A PANTALLAS :

Contemplar a recomendación de respectar os tempos máximos de exposición a pantallas sinalados polas sociedades científicas: entre 0 e 6 anos, ningunha exposición a pantallas; entre 7 e 12 anos, máximo unha hora diaria; e entre 13 e 16 anos, dúas horas máximo. Nos dous últimos tramos, incluíndo o tempo escolar e o tempo fóra do centro. Estas recomendacións de tempo teñen o obxectivo principal de que o enfoque vivencial da educación que se ofrece non se vexa desprazado polo uso de dispositivos.

Dado que o alumnado, a día de hoxe e con carácter xeral, excede os tempos de uso de dispositivos dixitais máis aló dos límites recomendados no parágrafo anterior, debería aplicarse un criterio protector e compensatorio á hora de establecer tempos de pantalla en actividades escolares, como no contemplado na Estratexia Dixital ZETA, actualmente en debate no seno da Plataforma Control Z, establecendo os seguintes tramos segundo as idades:

- **Educación Infantil (1º e 2º Ciclos – 0 – 6 anos): Ningunha exposición a pantallas**
- **Educación Primaria (1er Ciclo): Entre 0 e 1 hora máximo semanal**
- **Educación Primaria (2º Ciclo): Entre 0 e 1 hora máximo semanal**
- **Educación Primaria (3er Ciclo): Entre 0 e 1’5 horas máximo semanal**
- **Educación Secundaria (1º e 2º): 2 horas máximo semanais sen incluír as materias de Tecnoloxía, Computación e/ou Dixitalización**
- **Educación Secundaria (3º e 4º): 3 horas máximo semanais sen incluír as materias de Tecnoloxía, Computación y/o Dixitalización**
- **Bacharelato: 5 horas máximo semanais sen incluír o tempo correspondente á materia de Tecnoloxía e Enxeñaría**

- CRITERIOS XERAIS PARA A UTILIZACIÓN DE DISPOSITIVOS DIXITAIS:

NA EDUCACIÓN INFANTIL:

Sen dispositivos nin pizarras dixitais nas aulas.

Excepcionalmente, poderanse utilizar visualizacións, non superiores a 10 minutos, en espazos comúns e baixo a supervisión docente, sempre cun fin didáctico, sen que con iso substitúase a experiencia vivencial, e descartando o seu uso como entretemento ou “premio”.

En Segundo Ciclo de Educación Infantil incluiríase unha visión das utilidades da contorna dixital (aplicacións e ferramentas para a creación, comunicación, aprendizaxe, lecer e procura de información, tal e como se determina no Real decreto 95/2022 de ensinos mínimos de Educación Infantil), descartando o uso de pantallas

NA EDUCACIÓN PRIMARIA:

Trataranse os Contidos da competencia dixital, presentes na lexislación (LOMLOE):

- **Primeiro e Segundo Ciclo de Educación Primaria:** Sen pantallas. Atendendo a criterios de seguridade e saúde, será o profesorado o que utilice os dispositivos dixitais, mostre as súas posibilidades, ou acceda aos recursos na rede.

• **No Terceiro Ciclo de Educación Primaria,** o alumnado poderá utilizar eventualmente os dispositivos dixitais (compartidos e propiedade do centro), onde o profesorado poderá mostrar o procedemento de acceso a información para visualizar contidos sobre os que xa se traballou en clase, a modo de exemplificación, ampliación, aplicación puntual do aprendido ou obtención de información relevante para ser utilizada ulteriormente.

  ○ **No último trimestre do 6º de Primaria** desenvolveranse aqueles descritores operativos contemplados na Lei de educación, que requiren o uso de ferramentas ou plataformas, utilizando os equipos do centro, prioritariamente conecta-dous a Internet por cable.

  Concentrar no último trimestre de 6º de Primaria aqueles contidos que precisan utilización de dispositivos obedece a:

  - A necesidade de cumprir as determinacións da lei vixente de Educación (LOMLOE) na etapa Primaria.
  - A necesidade de minimizar a exposición a pantallas ao longo da educación Primaria (evitar as súas interferencias na aprendizaxe e os espazos de tempo que ocuparía o seu utilización ao longo da etapa).
  - Aproveitar que o terceiro trimestre de 6º de Primaria é o momento de maior madurez da etapa de Primaria.

Evitarase o uso individual e exporase o uso en parellas ou colectivo naqueles casos nos que se introduza o coñecemento de ferramentas dixitais (6º de Primaria).

Desestimaranse as aplicacións e plataformas dixitais deseñadas para "exercitar" o aprendido, optando sempre polos soportes físicos e o contraste de resultados ou solucións cos compañeros/as ou o profesorado.

Minimizaranse as visualizacións colectivas en pantalla de aula, circunscribíndose puntualmente a aspectos que complementen as aprendizaxes ou acheguen un valor engadido ao traballo realizado de maneira analóxica.

Refugarase o emprego das pantallas colectivas como medio de entretemento ou premio.

Evitaranse os programas que expoñan competición ou premios entre os alumnos.

NA EDUCACIÓN SECUNDARIA:

Trataranse os Contidos da competencia dixital, presentes na lexislación (LOMLOE) sen exposición a pantallas, salvo aquelas competencias que se requiran o uso de dispositivos que se concentrarán nas materias específicas de Tecnoloxía, Computación e Dixitalización. Conexión, preferentemente, por cable a través de dispositivos do centro, empregando, no seu caso, plataformas de software libre, e respectando as recomendacións de priorizar o enfoque vivencial-analóxico.

O sentido de concentrar na materia de Tecnoloxía aqueles contidos que precisan de utilizar dispositivos obedece a:

- A necesidade de cumprir as determinacións da lei vixente de Educación (LOMLOE).
- A necesidade de minimizar e acoutar a exposición a pantallas ao longo da etapa obrigatoria de Secundaria, evitando as interferencias das mesmas na aprendizaxe e recuperando para unha aprendizaxe vivencial os espazos de tempo que ocuparía a súa utilización de maneira transversal en tódalas materias.
- Optimizar e sistematizar o tempo de ensino-aprendizaxe con relación aos obxectivos que marca a lei.

Como norma xeral en tódalas etapas: desestimar o uso de dispositivos visuais ou dixitais como forma de entretemento, motivación ou premio, en ningunha das etapas educativas.

Sobre o encargo de traballo para casa (deberes) e estudo, nas etapas que se requira, promoveranse actividades que non precisen de acceso a web, redes ou plataformas. Excepcionalmente, as consultas de información ou visualizacións en computador que o docente considerase oportunas para realizar os traballos de casa, seguirán os seguintes criterios:

a) Que todos os alumnos e alumnas do grupo, sen excepción, conten en casa con acceso a este recurso, ou lugar público habilitado (bibliotecas, etc.)

b) Que se garanta a supervisión próxima dunha persoa adulta

c) Que este tipo de tarefa con necesidade de acceso dixital sexa excepcional

d) Que a tarefa contemple o tempo máximo necesario de exposición a pantalla, atendendo ás recomendacións pediátricas.

e) Que a atención á tarefa non leve a conectividade nas horas de descanso ou fins de semana.

Fóra do horario escolar, non se manterá comunicación algunha entre profesorado e alumnado mediante dispositivos dixitais.

Ver Actividades-tipo para o desenvolvemento do pensamento computacional sen pantallas na "Estratexia Dixital ZETA": https://escuelasaludable.org/?p=6891

30.- OBRIGA A INTRODUCIR NO PLAN DIXITAL O USO DA INTELIXENCIA ARTIFICIAL NA AULA SEN AVALIACIÓN NIN DEBATE PREVIO E SEN LÍMITE DE IDADE

No punto 2.h) do artigo 57 sobre o *fomento do espírito crítico e da creatividade* a presente lei asevera: "*a integración de sistemas de intelixencia artificial orientarase a potenciar o pensamento autónomo, a imaxinación e a resolución de problemas por parte do alumnado, evitando, en calquera caso, a substitución do seu esforzo intelectual [...]* ***A intelixencia artificial será empregada como un instrumento de apoio á ideación****, garantindo que a autoría intelectual e o protagonismo do proceso creativo recaian sempre no alumnado"*.

O uso da intelixencia artificial no ámbito educativo galego, regulado no Título VI, obriga incorporar o uso da Intelixencia Artificial Xenerativa no Plan Dixital, aínda insuficientemente regulada, abre conflitos éticos, pedagóxicos, ambientais, de protección de datos, e sociais sen unha avaliación previa das súas consecuencias nin atende ao coñecemento científico actual polo que **merece un debate social previo incluíndo a tódolos axentes implicados no proceso educativo e que traballan na protección da infancia e xuventude, especialmente no eido da dixitalización**, antes de lexislar neste senso.

Só hai algunhas cousas claras nesta lei:

- Por unha banda, a aplicación da IA substitúe o papel do profesor nas elaboracións didácticas e na avaliación de exercicios obxectivos; e suplanta os procesos cognitivos que deben desenvolver o alumnado para levar adiante tarefas ou presentar produtos elaborados.
- Por outra banda, non establece unha idade de acceso do alumnado á IA, nin en que contextos.

Dado que a IA irrompeu no mundo da educación fai relativamente pouco tempo, cóntase con escasos estudos de valoración sobre as consecuencias do seu uso na aprendizaxe, pero os que existen apuntan claramente a un deteriodo das funcións cognitivas implicadas na aprendizaxe escolar:

- O estudo científico Generative AI Can Harm Learning (2024), da universidade de Pennsylvania, conclúe que a IA facilita a produción de mellores resultados finalistas, pero socava as habilidades básicas humanas para producir resultados en ausencia dela.

- O estudo do Instituto de Tecnoloxía de Massachusetts de xuño de 2025 sobre o uso do Chat-GPT, conclúe que a súa comodidade ten un custo cognitivo (diminúe a avaliación crítica e moldea algorítmicamente), de menor satisfacción e de menor conectividade cerebral; doutra banda, alertan a non recoñecer como netamente positivo para os seres humanos este tipo de modelos sen comprender previamente o seu impacto a longo prazo no cerebro humano. Na conclusión do estudo alértase que estes resultados suporían un PERIGO POTENCIAL MAIOR EN MENORES pola súa maior vulnerabilidade.

Por outra banda, antes de establecer o seu uso necesita dunha avaliación ambiental dada a importante pegada ambiental dos centros de datos que a soportan e os recursos que necesita.

A posibilidade de contar coa ferramenta da Intelixencia Artificial (IA) non deberá socavar, en ningún caso, o desenvolvemento da aprendizaxe e as competencias básicas do alumnado. En ningún caso poderá substituír ou facilitar procesos como a memorización, a creación de contidos, o razoamento lóxico-matemático, as habilidades para xestionar a información, a escritura, a expresión oral, a lectura, a creatividade ou a relación interpersoal.

Así mesmo, a IA non deberá utilizada para soslayar aptitudes básicas como a disposición ao esforzo, a consecución de retos, a superación persoal, a perseveranza, a paciencia ou a capacidade de asimilar frustración.

Neste sentido, evitarase que o alumnado de Educación Infantil e Primaria utilice esta ferramenta como recurso para aprender. No caso de Educación Secundaria, e no marco das materias de Tecnoloxía, Dixitalización ou Computación, o alumnado poderá experimentar, como actividade demostrativa puntual e supervisada, coas posibilidades da IA e facerse conscientes das potencialidades e os riscos inherentes á mesma. O uso da IA terá un carácter ilustrativo sobre as súas posibilidades, nunca sustitutivo das funcións naturais e os medios vivenciais de aprendizaxe do alumnado.

Co fin de evitar a presentación de traballos xerados por IA, se implementarán medidas tales como desenvolver os traballos de creación persoal, preferentemente dentro do horario escolar, encargar comentarios, extracción de ideas, etc., sobre textos facilitados ao alumnado en papel ou contidos en libros de texto, etc.

Deberá adoptarse o **principio de precaución** como criterio esencial á hora de considerar calquera uso eventual da Intelixencia Artificial, particularmente da Intelixencia Artificial Generativa, tal e como recomendan as institucións científicas.

Estas medidas xa están a aplicarse en Noruega (un dos países pioneiros na dixitalización e pioneiros na desescalada dixital na escola), onde o uso de la IA polo alumnado da 1ª á 7ª etapa está prohibida dende agosto de 2026, ou na moratoria anunciada até 8º grado na escola pública do Concello de Nova York durante o curso 2026-2027,

Ver referencias de **estudos e investigacións – dixitalización e infancia** en: https://escuelasaludable.org/wp-content/uploads/2025/02/Referencias-estudios-e-investigaciones.pdf